

Titulní strana časopisu Nový prostor

Autor: Václav Jan

aneb veselého Silvestra s Aničkou, Vladimírem a Baďou Diaby

I letos bude asi silvestrovské vysílání „naší“ televize díky Menšíkům a Šterclům plné ostré satiry, tepající do myslivců, manželské nevěry a do úředníků OPBH. Aktuálnějšího humoru se nikdo neodváží, neboť by to mohlo být identifikováno jako urážlivé vůči skupině osob nebo členu skupiny z důvodu pohlaví, rasy, barvy pleti, jazyka, náboženského vyznání nebo přesvědčení, politických nebo jiných názorů, etnického nebo sociálního původu, genetických rysů, příslušnosti k národnostní menšině, majetku, narození, rodu, zdravotního postižení, věku, sexuální orientace nebo jiného postavení (výčet potenciálně ohrožených skupin je přesně takto definován v zákoně o rozhlasovém a televizním vysílání).

Skutečný, adresný humor zpravidla glosuje směšná nebo negativní specifika obecně vnímaných skupinových charakteristik. Čili vždycky se jím může někdo cítit dotčen, uražen, a tím je pochopitelně diskriminován. A taková představa způsobuje pokrokovému konzumentu kultury přímo osypky. V *New York Times* už kvůli tomu zrušili odvěkou tradici publikování karikatur. Jistě, lze do aleluja tepat do fašistů, Rusů, vlastenců, lze kreativně zesměšňovat vše, co představuje bílý heterosexuální muž a jeho kultura a civilizace, ale koho by to bavilo ještě na Silvestra, když toho máme co hrdlo ráčí dnes a denně po celý rok.

Unijní fond vnitřní bezpečnosti zřídil rešeršní institut **Radicalisation Awareness Network**, podle jehož studií je humor nástrojem pravicových extremistů, kteří jej zneužívají coby „centrální zbraně extrémistických hnutí k podvracení otevřených společností“. Loni zveřejnil institut zásadní referát Maika Fielitze a Reema Ahmeda (kdo by to nepoznal podle jmen, jedná se o Němce). Ti odhalují, že humor slouží k šíření rasismu a podvracení liberální demokracie pod maskou ironie a k hlásání extrémně pravicových narativů skrytých ve zdání vtípnosti. (**It's not funny anymore. Far-right extremists' use of humour**) Institut si stanovil jasný úkol: podobný humor odhalovat, demaskovat a do budoucna vyčlenit z veřejného diskurzu. Není možné tolerovat, že z digitálních subkultur se prý vynořuje nová generace extremistických násilníků, kteří používají cynický humor ke znecitlivění svých

adresátů vůči používání násilí.

Mimochodem ve zmíněném materiálu se jasně píše, že **extremistické** je i pouhé zesměšňování zásad **politické korektnosti**. Brzy se asi budeme muset spokojit jen s humorem nechtěným, jak ho produkuje lidská blbost. Toho je naštěstí kolem nás více než dost.

Ženě mého kamaráda se tuhle zželelo bezdomovce, prodávajícího *Nový prostor*. Díky tomu jsme se dobře pobavili. Tohle „silvestrovské“ číslo, i když vyšlo dlouho před koncem roku, se náramně povedlo. Působí jako dokonalá parodie na progresivismus všeho druhu. Přehlédneme mrazivý fakt, že to celé myslela redakce smrtelně vážně, jakkoli to vypadá neuvěřitelně. Ale je Silvestr, pojďme brát věci s nadhledem a úsměvem.

Tématem čísla je „Všichni jsme jedineční“. Úvodní stránku s tímto titulkem zdobí koláž lidské tváře, složené z fragmentů jedinců různých etnik, jakýsi symbolický archetyp příslušníka nového sbratřeného „lidstva“.

Velký rozhovor *Nového prostoru* odhaluje, co trápí nastupující generaci českých básníků. Konkrétně je představena „mladá česká autorka zabývající se psaním poezie“ jménem Baďa Diaby. Ta se věnuje třeba žánru **slam poetry** s tématem rasismu, s nímž vystupuje jak naživo, tak na sociálních sítích. Baďa se identifikuje jako komplexní člověk a pasivní aktivistka, s požadavky aktivistických demonstrací na sto procent souhlasí, ale samotných demonstrací se neúčastní, protože se bojí napadení kvůli barvě své pleti. Co vy na to, chvilkaři?

Ostatně kvůli své rase se bojí veřejných prostranství i mimo demonstrace. V Brně prý ji napadli v průměru jednou týdně, v Praze zatím jen párkrát, což kvituje jako velký posun k toleranci. Až zas někdy uvidíte v centru Prahy ty stovky barevných lidí, jistě je teď budete vidět jinýma očima, když víte, jak tady trpí. A citliví lidé obdaření básnivou fantazií to jistě vnímají obzvláště rozjitřeně. Vždyť Baďa se v rozhovoru svěruje, že jako malá se kvůli barvě pleti bála vyjít i z pokoje. Baďa má zkrátka zajímavé problémy, které se

Česká básnířka a komplexní člověk Baďa

Diaby

nepochybně odrážejí i v její tvorbě. Její básnická prvotina *Na hraně* se mimochodem věnuje tématu hraniční poruchy osobnosti.

Člověk se díky progresivním tiskovinám ledasčemu přiučí, věděli jste například, že existují *colorwashing* neboli *racewashing* jako diskutovaný fenomén poslední doby? Zdá se, že kdo z těchto kruhů není přímo posedlý rasovou problematikou, jako by neexistoval. Mladá česká spisovatelka trpí tím, že pro ni v modelingové agentuře občas nemají vhodný make-up. A upozorňuje přitom na nebezpečný jev: „Ví se o značkách, které jdou s trendem jenom jako, aniž by si za tím skutečně stály. Je důležité tyhle značky v rámci toho veřejného prostoru odhalovat, a zajistit tak, aby se to stávalo míň a míň.“ Chápejte: jestliže nemáte šminky, které Baďa jdou k odstínu pleti, nejdete s trendem doby dost upřímně, a měli byste to zabalit. Málo překvapivé pak je, že se Baďa věnuje rovněž modelingu.

Moderní ženy jsou vůbec asi dost multifunkční. V dalším příspěvku se seznamujeme a Andreou Daňkovou. Ta je členkou vedení ústavu hematologie a krevní transfúze v Praze, učí komunikaci na lékařských fakultách a věnuje se dabingu a modelingu. Vystudovala herectví a sociologii, získala titul v oboru strategického managementu a čerstvě začala studovat práva. Nicméně život této emancipované atraktivní manažerky je pronásledován tíživým problémem, který se dostal do samého titulku rozhovoru: „Se stereotypy se setkávám pořád.“

Andrea Daňková, žena, která se pořád setkává se stereotypy

Stereotypy spočívají v tom, že ji mnozí považují za ženu, dokonce atraktivní. Proč se v tom případě dotýčná věnuje modelingu, není zcela jasné. Její publikum asi musí rychle přepínat. V roli modelky chce být považována za bytost slující krásou a půvabem, ale když zrovna přednáší o komunikaci, rychle zapomeňte, že má sukni. Tato herečka a modelka si je zjevně dobře vědoma své ženskosti, ale v poloze, kterou vnímá jako intelektuální, chce na okolí působit à la Stephen Hawking, jako mozek na vozíku. Není to poněkud schizofrenní? Aneb kdo chce mít všechno, nemívá nic.

V dalším článku s názvem „Umění vyloučených – Rodina je pro romské děti důležitější než talent“ se dočteme třeba o romském souboru Čavorenge, s nímž spolupracuje i Česká filharmonie (doufejme jenom, že filharmonie není značka, která jde s trendem jenom jako, aniž by si za tím skutečně stála). Romové prý ani moc nemusí mít talent, ale je obdivuhodné, jak respektují rozhodnutí rodičů a jak jejich rodiny drží při sobě. Mysleli byste, že pro *Nový prostor* může být tradiční rodina nějaký přežitek? Jak kdy. Když jde o to za každou cenu najít na někom něco pozitivního, pak se i takový přežitý sociální konstrukt jako tradiční rodina docela hodí.

Zlepšit postavení romských umělců chce spolek Ara Art, který razí aktivismus, tedy aktivismus pomocí umění. Zabývá se pochopitelně také romskou **LGBT+** menšinou a problematikou vícečetné diskriminace. Mysleli jste, že máte v životě nějaké problémy? Tak si představte, že jste Rom a ještě k tomu **transgender**. Nejen že vás nenávislná majorita diskriminuje dvojnásobně, ale pravděpodobně dostanete občas přes ústa i doma v osadě. Ani nechci pomyslet, kolikanásobná vlastně může existovat diskriminace. Ostatně jak asi takové romské dítě přijde na to, že se cítí být pohlavím č. dejme tomu 23? Nejsou to právě lidi z organizací typu Ara Art, kteří mu vysvětlí, že něco takového existuje, aby pochopilo, jak je diskriminované a jak moc potřebuje jejich pomoc? Bohužel je činnost spolku podle jeho ředitele nepříjemně limitována financemi, vždyť ho sponzorují pouze ministerstvo kultury, Státní fond kultury, magistráty, kraje nebo Norské fondy. Zkrátka těžký život neziskovek.

Diskriminaci vidí pan ředitel Ara Artu také v tom, že ve filmech nehrají romští herci neromské postavy. Je v tom cítit smutek, že zase zaostáváme za vyspělým západem, kde historické postavy evropských dějin běžně hrají černoši. Snad se brzy dočkáme nápravy.

Pokud někomu k poetickému naladění nestačila Baďa Diaby, pro toho je tu článek o trendech moderní poezie: Mladí progresivní a softwarově kompetentní lidé milují instagramovou poezii, která „přepisuje hranice samotné literatury“, a kde úspěch na sociálních sítích je mnohem důležitější, než nějaká těžko měřitelná kvalita.

Například básnířka jménem „Myšlenky honey“ proslula geniálním veršem: „Nikdy nezapomeň, kdo tu s tebou byl, když ti bylo nejhůř“. Ještě více než tyto „verše“ vypovídá o naší době fakt, jak se k této tzv. instapoezii vyjadřuje odborník z Ústavu pro českou literaturu AV ČR. Autoři instapoezie prý mnoho talentu nemají, ale to zas tak nevadí, protože báječně ovládají počítače a dokážou díky tomu slušně vydělat. A protože na Instagramu může publikovat každý, mluví znalec o „demokratizaci autorství“. Demokratizace zkrátka přináší blaho všude, kam se vetře.

Hvězdou instapoezie je kanadská básnířka indického původu Rupí Kaur, která tematizuje závažná témata, třeba imigraci či otázku ženství. Potom už pochopitelně nevadí, že nepoužívá velká písmena ani interpunkci. Snad i právě proto ji čtou miliony lidí; nejsou tak konfrontováni s vlastní (všeobecně rozšířenou) neschopností napsat čárku ve větě tam, kam patří.

Ovšem jistým vrcholem tohoto článku je postřeh autorky, že „etablovaní básníci mnohdy neradi vidí, když do krásné poezie pronikají autoři, kteří nemají zas až tolik talentu nebo i znalostí o poezii, a jsou i přesto mnohdy úspěšnější než ti, kteří literaturu vystudovali“. Dobrý bože, kolik velkých spisovatelů vystudovalo literaturu a jak vůbec studium literatury souvisí s básnickým nadáním? Ale na konci článku se z popisku dozvídáme, že autorka je „vědeckou redaktorkou Českého rozhlasu“. Tím se ledacos vysvětluje.

Samozřejmě nechybí ani zasvěcený vhled do naší židovské komunity, i když Chaim Kočí, jeden z mála chasidských židů v ČR, měl na rozhovor málo času, neboť, jak se dozvídáme, brzy ráno dohlíží na výrobu košer proteinových tyčinek, následně plní povinnosti v rámci Chevry Kadiši a pak měl školení pro mašgichim. Jestli se v těchto výrazech dostatečně neorientujete, vaše chyba. Na otázku, zda se setkává s projevy **antisemitismu** v kontextu toho, že nosí tradiční oděv a dlouhé pejzy, odpovídá Chaim vskutku šalamounsky „Ano, jsem snadno rozeznatelný“, aniž by dále uváděl konkrétní projevy onoho antisemitismu.

Další článek „Banánové děti“ se honosí prolhaným podtitulkem „Tělem Vietnamci, duší Češi“, protože ze samotného textu článku plyne, jak si mladí Vietnamci v zásadě zachovávají svou identitu, zvyky, a respektují specifika skupinové strategie své komunity.

A je tu další menšina, v tomto stručném výběru poslední, kterou s tvůrci *Nového prostoru* můžeme politovat: „Pro nás, jako LGBTQ+ lidi, žádný místo není bezpečný!“

Se svými strastmi se svěřuje několik jedinců z této komunity, která, ač se to vzhledem k intenzitě jejího mediálního pokrytí zdá neuvěřitelné, je prý stále ještě menšinou.

Měli jste třeba pocit, že pražský Václavák je místo, kde diverzita, multikulturnost a dekadence skutečně nechybí? Tak to se mýlíte. Anička je totiž smutná z toho, že se tam pořád tak trochu ostýchá vzít svou partnerku za ruku. Na progresivních změnách veřejného prostoru je prostě potřeba ještě důkladně zapracovat. Naštěstí máme díky západním univerzitám dost studií na téma „jak změnit veřejné prostranství na takové, kde se budou LGBTQ+ lidé cítit bezpečně“.

Článek obsahuje pro nezasvěceného čtenáře i jakési náznaky, dle nichž můžete hádat, do které z kategorií dotyčný respondent patří. Vladimír hlásí, že si musí dávat pozor, hlavně v místech, kde je hodně mužů. „Což je asi tak nějak všude“, zoufá si Vladimír, „není to nějaké bezprostřední nebezpečí, ale jsem mnohem víc na pozoru,“ dodává tajemně.

Mnohé odborné studie šokovaly zjištěním, že největší riziko přepadení či obtěžování pro tyto lidi představuje noční městský prostor, třeba opuštěné parky. Členové komunity se bojí, že zde mohou být vystaveni riziku obtěžování, a že se nenajde nikdo, kdo jim pomůže. Tak tohle je skutečně problém velmi specificky ohrožující výhradně komunitu LGBTQ+.

A na závěr je tu dojemný příběh Scarlet, gender fluid trans ženy, která je znevýhodněna hned několikanásobně. Jednak genderově, protože se prezentuje ve více genderových identitách, dále v rovině trans, neboť se narodila v těle, které nesouzní s jejím já, a nakonec je tady rovina sexuální, protože se identifikuje jako lesba. Taky se v tom malinko ztrácíte?

Vzpomněl jsem si na Cimrmana a jeho příběhy pro žebráky, jimiž měli vzbuzovat lítost: „Jmenuji se Hermína Froditová a vystupoval jsem pod uměleckým jménem Herma Frodit. Celý život jsem se nemohl rozhodnout, mám-li se oženit či vdát. S léty ubývalo nápadníků i nápadnic, umělecky se mi také přestalo dařit, až jsem skončil v panoptiku jako stará vodní panna.“ Kam se Hermína hrabe na Scarlet.

Nakonec žijeme v docela zábavné době; co je míněno vážně, vypadá jako absurdní humor, a co bylo myšleno jako absurdní humor, stává se poznenáhlu realitou. Možná právě proto se panu Svěrákovi naše doba tak zamlouvá, anžto se může vnímat jako vizionář. Ostatně to vypadá, že Cimrman je natolik oblíbenou českou figurkou, že inspiroval i politiku současné vlády, která v geopolitickém rozměru aplikuje mistrova pedagogickou zásadu „trestání učitele učitelem“. Cimrman jako učitel nikdy netrestal žáky, ale vždy jedině sám sebe. Vycházel z předpokladu, že žáci se budou trápit, když učitel trpí. Na nezbednost třídy tak například reagoval slovy: „Nedám si dnes po obědě viržinko. Neplačte, sami jste si to zavinili!“ V souladu s názory národního génia dnes pravíme k Rusům: „Protože zlobíte, rozhodli jsme se zchudnout a zničit si zbytky vlastní ekonomiky. Neplačte, sami jste si to zavinili!“

Silvestr nesilvestr: Časopis *Nový prostor* je oficiálně zaměřený na fenomén vyloučení a bezdomovectví, ve skutečnosti pak svým obsahem propaguje fatální formu definitivního a všeobecného bezdomovectví: velebí vše, co podporuje trendy vedoucí k hodnotové

devastaci, odnárodnění, ztrátě identity, co směřuje k ideálu poddanského a bezprávného světoobčanství, k individualismu bez tváře a minulosti, s otčinou všude a nikde...

Nezbývá než popřát všem čtenářům a příznivcům Délského potápěče, aby nám v roce 2023 nezamrzl úsměv na rtech, a to ani díky moudrým ekonomickým opatřením našich politiků, ani díky ambiciózním opatřením Bruselu proti „šíření různých variací humoru procházejících různými online platformami nenávistných kultur“.

Psáno pro Délský potápěč.